Մանզումէի Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻԻ

Մանզումէի էֆքեար հաֆթատա 6 քեռէ սէնէտէ 300 նուսխէ վէրիլիր, սէնէվի պէտէլի, Դէրսաատէ իչին 200 ղրշ. վէ ալթը այլըղը 100 ղրշ. վէ Թաշրալար իչին բօսթա փարասը տախի իչինտէ օլմագ սէնէվի պէտէլի 2 ատէտ վէ ալթը այլըղը տախի 1 ատէտ Օսմանլը լիրասը օլաճագ տըր։ Վէ պիր նուսխէսի 30 փարայա սաթըլաճագ տըր։

Իլանաթըն պէհէր սաթըրը իչին, պիրինճի տէֆատա 3, իքինճի տէֆատա 2, վէ իւչիւնճիւ վէ սայիր տէֆալարտա 1 էր ղրշ. ալընաճագ տըր։ Մէքթուպ վէ սայիրէ, Պէյ-օղլունտա տօղրու-եօլտա 467 նումէրօլու խանէտէ ԼԷՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏ Թապխանէսինտէ, Կարապետ Ց. Փանոսեան Էֆէնտիյէ կէօնտէրիլէճէք տիր։

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ԻՒՉԻՒՆՃԻՒ ՍԷՆԷ | ١٢٨٤ ԶԻԼՀԻՃՃԷ ١٣ | 1868 ՄԱՐՏ 25 | ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԷՍԻ | ԱԼԱՖՐԱՆԳԱ ԱՊՐԻԼ 6 | ՆՈՒՄԷՐՕ 627

ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՄԱՐՏ 25.

ՀԱՎԱՏԻՍԻ ԹԸ ԽԱՐԻՃԻԷ

ՀԱԲԷՇԻՍԹԱՆ

Ինկիլիզ ասկէրլէրինին պու ճանիպէ սէվգ իթմիշ օլտուղու օրտու հազըրլըղը, վագթը չիմտիքի հալ չօղլուգ պիւյիւք չալըշմա վէ թէվաթթուրլար զուհուր իթմիկլի եօղ տուր. Լաքին, Ֆրանսըզլարըն Մէքսիգա իւզէրինէ օլան սէֆէրլէրինտէն գիւստէ մուհասսէնաթ հասըլ խալէճէկինէ տայիր պիր էսէր տախի կէօրիւլէմէտիքլէրէն պաշգա, պունտան պիր գաչ այ աստըմ Նիւսխէլէրիմիզտէն պիրիսինտէ, պու օրտունուն պիր մուհասսէնամ հասըլ խալէմէսէճէկինէ տայիր, իգհար իթտիկիմիզ չիւրհէլէր տախի Թասըտիգ օլունմաղա պաշլամըշ տըր.

Պու կիւն քի կիւն, պու օրտունուն մալի քէնտիսինէ բէք չօղա օթուրաճաղընը Ինկիլիզ հիւքիւմէթի իյի անլամըշ, վէ էմրի իթխալ իւզրէ տավրանմասընա տայիր վէրիլէն նասիհաթլարտան իսթիֆատէ իթմէմիշ օլտուղու իչին, պէլքիտէ բէշիման օլուպ, պու կիւն պու պապտէ պիւյիւք իզթիրապ իչինտէ պուլունմագտա տըր. Զիրա, օլ վագըթ ղազէթալար, պէօյլէ չիւրհէլի վէ նէթիճէսի գարանլըգտա պուլունան պիր թէշէպպիւսաթըն կէրի տուրմասընը նասիհաթ էյլէմիշլէր իտի իսէ, հէր նասըլ իսէ տինլէնիլմէյիպ, վէ մահպուսլարըն գուրթարըլմասը իչին կէօնտէրիլմիշ օլան շէֆաաթճըլարըն տախի էսարէթ թէհլիքէսի պըրագըլտըղը, Նէճաշիսինէ պէքլէմէքտէ ճէնկէ միւպաշէրէթ օլունմուշ իտի. Նասըլ քի Աշհակ եախկօպօս իլէ րիֆագաթընտա պուլունանլարըն հալի իւզէրինէ չիմտիյէ գատար հէչ պիր խապէր ալընամատըղընտան, եա Ինկիլիզ մահպուսլարընըն եանընտա Էրմէնի մահպուսլարը տախի իլավէ օլունմուշլար, վէ եախօտ Ինկիլիզ մահպուսլարը իչին պիր գաչ Էրմէնիլէրին գուրպան կիթմիչ օլմալարը չիւրհէ խալմէյէ պաշլամըշ տըր.

Ինկիլիզ ասքէրլէրի, պիզզաթ քէնտի վիլայէթլէրինտէ իկրարընտա, չիմտիքի գատար եէօրտ մէյնի լիրա մասրաֆ իթմիչ իքէն, էյլէ իսէ եարար պիր իճրա կէօրէմէմիչ տիր. Օրտունուն էօնիւնէ չըգան միւշքիւլաթ կիւնտէն կիւնէ աւֆ օլուպ, կիւն պէ կիւն էնվայի կիւճլիւքլէր տահա իլավէ օլունմագտա, վէ թէքմիլ օրտունուն հալի թէհլիքէյէ տիւշմէքի կէօրիւլմէքտէ տիր.

Պու պապտէ Օպզէրվէր նամ ղազէթասը շու վէճհ իլէ օղունմուշ տուր.

«Ինկիլիզ օրտուսու, Հապէշիսթանըն տաղլը արազիսի իւզէրինտէ գաթէթ աղըր սուրէթտէ իլէրուլէմէքտէ օլուպ, վէ տէնիզ գըյըսընտան ուզագլըգտա իլէրիլէտիքճէ, կիւճլիւքլէրին իզտիհամ պուլունմագտա օլտուղու միւշահէտէ իյլէմէքտէ իտի. Էօթէտէն իմբէրաթօր Թէօտորօս իսէ, քէնտիսինէ թապիի օլան հիտտէթ վէ ատիտ բրանտինտա պուլունուպ, մուհարէպէյի պիր մէյտանտա հալլ իթմէք իչին, Ինկիլիզ օրտուսունա հուճում իտէրէք պիր ֆուրսաթ վէրմէք նիյէթինտէ կէօրիւնմէմէքտէ տիր.

«Թէօտորօս, Նիլ Նէհրինէ տէօքիւլէն Պահր-ըլ-Ազրագ նէհրի Ալպայի վէ Թագազէ նէհրի Աթպարա թապիր օլունան էքի պիւյիւք բրմագլար արասընտա գատար, մէմալիքինին իչէրիլէրինէ չէքիլիպ, վէ ուզուն եօլլարտան եօրուլմուշ օլուպ, վէ պէլքիտէ խաստալըգտան գըրըլմըշ, վէ քէնտիսինէ գավուշաճագ գատար, եօլլարտա ուֆագ թէֆէք մուհարէպէլէր իլէ զայիֆլէնմիշ օլան պիր տուշմանը, սուհուլէթլէ զափթ իթմէք էմէլի իլէ, Ինկիլիզ օրտուսունու, մէմալիքինին էն իչէրիլէրի օլան պալանքի էքի բրմագլար արասընա գատար սըւրը սըրտա կէթմէքլիկէ մէճպուր իթմէկի չիւրհէսիզ տիր.

«Զաթէն Ինկիլիզ օրտուսու եօլտա իքէն, մայիսա իրընտան մագսատըմ գատար սէվգ իտէն եէտիմուհ մէսաֆէ խալքընտագի էհալիյի ղըրըլամագ, բրմագլար, վէ եարտըմճը վաղըթընտա, չօղլարընտա պիւյիւք բրմագ հէյէթի քէսպ իթտիքլէրին պիլինիրսէ, տօղրուստան պուլունան պիր տողրու իւզէրինտէ տայիմա էլէրէն էլէրէ վէ ստնու կէլմէք կիւճլիւքլէր չըգարաճագ տըր.

«Խուլասա, Ինկիլիզ օրտուսու պաշգանա տարաֆըն 15 պինա, Ագոստա գասապասընտա վարըլ օլմուշ օլտուղու հալտէ, Մագտալա շէհրինէ էրիշմէք իչին հէնուզ 400 քիլօմէթրօ (1) եօլ եուրիւմէճէք տիր. տէմէք տիր քի, էկէրչէ Թէօտորօս անը մուհասարա պուլունտուղու Մագտալա շէհրինէ տօղրու չէքիլէճէք օլուրսա, պաշլամըշ օլտուղու սաֆհա վէ օվատան օվայա տօլաշմաղ գալմայաճագ օլուր իսէ, Ինկիլիզ օրտուսու իսթէյէր իսթէմէզ պու ֆէնալըգլարա մաազուր օլաճագ տըր. Շիմտիքի հալտէ Թէօտորօսուն քէնտի հարպէճէ թուրթաճաղը թէտպիրին պու օլաճաղը էնտիշէ օլունմագտա տըր. Պինաէնալէյհ Թէօտորօսուն քէնտի մէճպուր իւզրէ Մագտալա շէհրի թարաֆընա տօղրու կէլմէքտէ տիր. Վէ չիմտի եէտի օրտայա ճէնկ իթմէքլիկէ գարար վէրճէք օլտուղու հալտէ, Ինկիլիզ օրտուսու եէնիտէն եէնիտէն, պիւյիւք թէլէֆաթա կէօմիլէքսիզին պու չալըշմասընտան գուրթուլամաճագ տըր.

«Ինկիլիզ օրտուսու անճագ 10 պին ճէնկճի ասքէրտէն իպարէթ պուլունտուղու հալտէ, պունա գարշը Թէօտորօսըն գաթըլաճաղը գապիլէլէրինի չըգարմագտա միւգթէտիր պուլունմագտա տըր.

«Ինկիլիզ հիւքիւմէթի թարաֆընտան 1864 սէնէսինտէ Կօնտար շէհրինէ կէօնտէրիլէն բէսմի մէմուրիէթտէ աղա պուլունան թօգթօր Պլանք, Ռէմիլէթէ չաըան պիր զաթ պուլունտուղու հալտէ, Ինկիլիզ հիւքիւմէթինէ թագտիմ իթմիշ օլտուղու բարօթօսունտա, Թէօտորօսուն հէր հալտէ 150 պին ասքէրտէն իպարէթ պիր օրտուսու պուլունտուղունու պէյան իթմիշ տիր.

«Հապէշլէր, կէրէք թալիմ ու թէրպիյէճէ վէ կէրէք ֆէնճէ, թամամէն Ինկիլիզ ասքէրլէրինին հէչ պիր վագըթ աստը կէլէմէզլէր, բէզգալէբ քէնտի խասիյէթլէրինին սախմըլը սիլահլարընա մալէք օլմալը, վէ հիլէյի Թէօտորօս պիր մէգտար թօբ ըլյա իտտիրմիշ տիր, վէ պու սայէ հէմտէ պիր չէյ օլմամալը տըր. Լաքին Հապէշ ասքէրլէրինին մալէք օլտուղու մէրտլիկ վէ ճէսարէթէ իւզէրինէ, Էվրօբալը հէմճինսլէրինէ միւսավի իսէ տիր. Պունլար, Ֆրանսըզլարըն Զուավ ասքէրլէրինէ պէնզէր իմիշ, մալիք օլտուղլարը գապիլիյէթ իլէ ճէսարէթէ պիւյիւք պիր մէհարէթ կէօսթէրէճէքլէր իմիշ. Պունլար, Ֆրանսըզլարըն Զուավ ասքէրլէրինէ պէնզէրլէր, ճէնկ իթմէքտէ մէլէքէ սահիպի օլուպ, վէ հէր թարաֆտա պուլունուրլար.

«Խուլասա, Լօնտրատա էվվէլ էմրտէ գանն օլունտուղու կիպի, Թէօտորօսուն քէնտի բէնտիսինէ թէսլիմ օլունաճաղը սանըլմըշ իտի, ամմա գայէթ մէմուլ օլունամագ.

Գուրպէթ պու պէնտի տէրճ իթտիքտէն սօնրա, չունքի տախի խալաճագ իթմիշ տիր.

Ինկիլիզլէրին Թէօտորոսու չիմտիքի ալլունմուշ օլտուղու հալտէ իսէ մուհասսալարըն, Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին նէ իթտիճաթ ալըր վէ թէհլիքէլի պիր թէշէպպիւսաթ իւզէրինէ իթմիշ օլտուղու սէպէպ կէօրիւնմէքտէ տիր. Թէօտորոսուն տայիմա վէ հէր կիւն պիր մէքանտա եօղ տուր, քէզմէքտէ եօլի պիր խալքըն կէրիսինտէ չէհիր եօղ տուր քի, Ինկիլիզ օրտուսու անը տուշմանը կիւտէրէք իսէ, Թէօտորոսուն թէվգիֆինտէ վէ ճէնկտէ մաղլուպ օլմասը մէսէլէսի Թէօտորոսուն հէր տայիմ մաղտուր չօղ տէր հալ օրտայը մէմալիքինին մէրքէզի օլուպ, հէր էմրինի օրատան վէրմէքտէ պուլունուր. Կէրէք փայիթախթ, վէ կէրէք հէր նէվի մուհիմմաթը հազըրլայան իչին լազըմ կէլէն պիր մէրքէզ, հէմ հէր թարաֆտա տըր, վէ հէմտէ հիչ պիր եէրտէ տէյիլ տիր.

Պէօյլէ պիր էհալէթտէ, վէ խաթէրէյէ կէլմէմէլի վաղըթ իլէ կէչմէք վէ թութմաղ պիր միւշքիւլ գարշըսընտա պուլունան օրտունուն սալիհ չըգամայաճաղը, տայիր հէչ պիր շիւպհէ եօղ տուր. Զիրա մէզքիւր օրտունուն ճէնկ իթմէկէ միւգթէտիր օլտուղու մէմալիքի թարաֆը Թէօտորոսուն էլինտէ տըր. Լաքին Թէօտորոս օրտուսու քէնտի գավուշ թուրմագ իսթէմէտիքճէ, վէ քէնտի խալքընըն էօնիւնտէ ճէնկէ կիրիշմէքսիզին, տագլարընա, վէ պէլքիտէ խալաթալըգտան գըրըլմըշ օլարագ, տայիմա տէյիշտիրէճէք, վէ քիմի եօրկունլուգտան, քիմի թագաթսըզլըգտան օլմաք, տարտըն վէ օվատան օվայա ալըշըգ օլան պէօյլէ պիր էհալինին թագիպ իթմէկէ կիրիշմէք Ինկիլիզ օրտուսու իչին պիւյիւք պիր միւշքիւլ օլաճագ տըր.

Ինկիլիզլէրին եալընըզ պիր իւմիտլէրի վար իսէ քի, Թէօտորոս քէնտի էօմրիւնտէ պիր գիւվվէթլի էտիպ կէօրիւլմիւշ օլան ճէնքճիլէրինի տէվամ իթտիրէճէք իսէ տէ, պէլքի Թէհամիւլ իթմէյէրէք պիր մէյտան ճէնկի իսթէյէ, սիլահ գուլլանմագ գապիլիյէթինտէ թէճրիւպէլի գարտաշլարընըն, լաքին պու մուհարէպէնին պիտաթէթինտէն սօնրա, Թէօտորոսուն գուլլանտըղը թէտպիրլէրի վէ անլէրտէն մուհաֆազանամէ կէօրիւլմէքտէ տիր խալքըր իթմէկիլիզ հալտէ, Ինկիլիզլէրին պու իւմիտլէրինին տախի գայէթ զայիֆ պիր չէյ սանըլաճաղը աշքեար տըր.

Պու գատար կիւճլիւքլէր մուվաճէհէսինտէ, Ինկիլիզլէր իչին թութաճագ եալընըզ պիր թարիգ վար տըր. Շէօյլէ քի մահպուսլարը պուլունտուղու Մագտալա շէհրի իւզէրինէ գատար եիւրիւմէլի տիրլէր. Էյէր Թէօտորոս շէհրի մէզքիւրու մուտաֆաա իտէճէք օլուր իսէ, զօր իլէ զափթ իթմէլի տիրլէր. Եօղ, օլ շէհրի թէրք իտէրէք, վէ չիւրհէսիզ մահպուսլարը տախի պէրապէր կէօթիւրէրէք, պիլա մուգավէմէթ չէքիլիր իսէ, Ինկիլիզլէր, թէքրար պէյհուտէ եէրէ թագիպ իթմէքտէն իսէ, օլ վաղըթ պունուն իչին, իւմիտ իլէ փայիթախթը ֆէնա խալէրէ, վազ կէչիպ, տէնիզ գըյըսընտա տօղրու կէրի չէքիլմէլի, վէ Թէօտորոսուն թէքլիֆինէ պէլքի մէճպուր իւզրէ թէքմիլինտէ իչին կէօրմէկէ Ղարպի գըյըլարընը

(1) Հէր պիր քիլօմէթրօ, Օսմանլը էօլչիւսիլէ 1300 միքտար արշըն գատար տըր, տէմէք տիր քի փէտարվար ան պէշ եիւզ սաաթ եօլ Ինկիլիզ օրտուսու Մագտալա շէհրինէ էրիշմէք իչին պէշ եիւզ եիրմի պէշ սաաթ եօլ եիւրիւմէճէք տիր։

զապթ իյլէնիպ օժտարմալը տըրլար ։

Ինկիլիզ ճէնէրալը Հիւրձէսիպ, էր եա կիճ, պու թէլտիրէ, գարար վէրիլ-ճէք տիր, վէ պէլքիտէ պու մուհարէպէնին իհթիմալէն պուլունան իչ պու-նէթիճէսի, էվվէլինտէն քէշֆ օլունարագ, Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին պու թէշէպ-պիւսաթը դալդըշմասընըն սարը վէ սահիհ մազպաթինին, մուհաֆազարըն գար-թարըլմասը թէվսիթըրու իտէ, սալը մէ-րամ օլ դըրըլտըր զապթ իթմէք օլմա-դու, օլ փագըթ անլաշըլաբիլէճէկի տէրքեար տըր ։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄՈՒԹԷՆԷՎՎԻԷ

Սաքսօնիա վէլիի ահտը ամ իլէ կէչմէքտէ իքէն, էհալինին պիրիսի տա-պանճա իլէ նիշան ալարագ կէօրիւլիւր կէօրիւլմէզ, տէրտալ վէ թէվգիֆ գը-լընմըշ, վէ խաթէնէթէ տամէ մէ-գավէմէթ օլմուշ օլտուղու թէպէյյուն իթմէկինտէն, թէտավիսինէ պագըլմագ իւզրէ խաստախանէյէ կէօնտէրիլմիշ օլտուղու դալէթիարտա մուհարրէր տիր ։

—Կէչէն սէնէ տէրիատա, 125 Ինկիլիզ 18 Ֆրանսըզ . 9 Ամէրիգալը . 8 Իթալ-եալը . 7 Հօլանտալը . 7 Իսթալեան . 6 Տանիմարգալը . 5 Համպուրկլու . 5 Նօրվէճիալը . վէ 27 սաիր ուփագ թէ-ֆէք ճէման 212 գըթա կէմի, վէ 9 վա-փօր թէլէֆ օլմուշ օլտուղու Ֆրանսա-տա թանզիմ օլունան պիր խաթալիսթէ ճէտվէլինտէն անլաշըլըմըշ, վէ կէչէն 1867 սէնէսի փէտրուար տէրիատա ճէման կէ-միլէրին զայիաթը 224 վէ 1866 սէնէսի իսէ 268 գըթաէն իպարէթ օլտուղու պէյան օլունմուշ տուր . տէմէք քի պու սէնէնին չիսաէթի շիտտի վէ փէտրուար տէրիասա պու գատար չիսաէթլի լօտօս-լար էսմէտէն սօնրա, կէչէն 67 սէնէ-սինէ նիսպէթէն 12 վէ 66 սէնէսինէ նիս-պէթէն 56 կէմի նօգսան թէլէֆ օլմուշ տուր ։

— Հալէն մէվլէսի իչին Ինկիլթէրէ-բատան սէվգ օլունան ասաքիր վէ մու-հիմմաթ իչին չիմտիյէ գատար օլան մէսարիֆին մըգտարընը Բօրլամէնթօ ա-զալարընտան պիրիսի սուալ էյլէտիկին-տէ, մէսարիֆաթը փագըթ իչին հէր նէ գատար սարֆ նիհայէթինէ տէկին 3 մի-լիօն 500 պին Ինկիլիզ լիրասը թախ-մին վէ թախսիս օլունմուշ իսէ իսէ տէ, չիմտիտէն պու պաճէնին քեամիլէն սարֆ օլունմուշ օլտուղունա վիւքէլատէն պի-րիսի ճէվապ վէրմիշ տիր ։

— Իթալիա դըրալը վէլիի ահտընըն ագտի իգտիպաճի մուսատէմէ օլտուղուն-տան, Իթալիա ասկէրի թագըմընտան նէֆէրաէն ճէնէրալ գատար մինասիպ մըգտար ագճէ թօփլանմըլըգ մուշարի-լէյհ հէտիյէ օլմագ իւզրէ գայիթմիւ-զայէ մուգալէսի վէ պիւյեուքլիւթ օլարագ պիր մուճէվհէրլէ դըրըլ հազըրլանմագտա օլտուղունը զայէթէլէրէ հիքեայէ օ-լունմուշ տուր ։

— Ինկիլթէրրա տէվլէթինին խարէ-ճի պաշխրէյէսի թախսիսաթընըն կիթ-տիքճէ թէրագգի էյլէմէսինէ սէպէպ ԳԸՐՆԸ կէմիլէր հասըլըմըշ օլ-տուղունու վէ աճի կէմիլէր իսէ ԳԸՐՆԸ կէմիլէր գատար տայանըր վէ իչէ եա-րար օլամատըղընը, վագըա մէսարիֆ գիյասէն կիւլէր իսէ տէ, մուհասէպէսի քիւլլիյէթլի մասրաֆ իճապ էյլէսինի Թայմըզ զաէթասը պուտէ պէյան էյլէմիշ տիր ։

— Հայվան մէրագլըլը աւտէն պի-րիսի ալըլմըլըգ օլտուղու 26 պիւս սար-կէրին սաթմագտըր իչին իյլէմիշ իւ-զէրինէ, պու մէրագլը օլտուղունուն չօգ քիւլուէ կէլտիքէ պիւ մուգայէսէ, 3,200 լիրայէ գատար պիր հայվան սաթըլըրգ, ճէման 26 հայվանըն ֆիւրուխթի 15,450 լիրայէ պալիղ օլմուշ օլտուղու լօնտրա զաէթէլէրինտէ մէրվի տիր ։

— Ալմանիանըն, Մէյնինկէն Տուգա-լըղը գամըրտարընտա . Վէհօւսիկէրէ, բօլիթիգաճա վէ պիլլախասա հուգուգ-լար, իթա օլունմաղ հագգընտա, գը-րար վէրիլմիշտիր . Փագաթ Վէհօւսիսէն Իւրխէթինամէն գարըշըգ օլան գէվ-ճիյէթէն ասղան էվլատլար, սայրը վէճհ իւզրէ, եալընըզ Իւրխէթինամէ մէգճէպինտէ թէրպիյէ օլանճագլար տըր ։

—Թունուստան կէլէն պիր չալըս, չէօ-լէ եազմըշ տըր ։

« Թունուստա հիւքմ իթմէքտէ օլան սէֆալէթ, զայիթ տէհշէթլի տիր ։ Ֆու-գըր վէ սաղըլըղ տըլալըր, սօգագ-լարտա նէրէլէրէ սէրիլիպ, անլըգտան էօլմէքտէ տիրլէր ։ Իքի սէնէտէն պէրի եաղմուր եաղմամըշ օլտուղունտան նաշի, չէքիրկէ սաիր ինմիշ օլտուղուննան մըգտարսըզ սէֆիլլէր, կէչինէճէք հէր պիր խուսուսլըրընը ղայպ իթմիշ լէր իսէ Պէշէր էէլէ, քիմի քիմի սէֆիլլէր կէօրմէքտէ իսէ . քէնտիլէրինէ իթա օլունան ագճէ իլէ, էթմէք սաթըն ալ-մագ իչին, պայսա դարդմանա պիւլ դուսուրէթլէրի դալմամըշ իսէ ։ Հէնուզ գուճագտա օլան չօճուգլըր սալըս կէօր-սէլմէքի, էսիգլէրի աղլըթա իսխթիւար չէհրէսինէ տամէրիւշ օլուպ, վէ անլըգ-տան սէրէճէյի նիհայէտ գայիպէտէնմիշ, սէրէլէրի աճէնտը վէ նալը կէ քէմիքէլ-րինէ եարըլմըշ տըր ։»

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻԷ

Սէրէր Ճէլալէտտին Պաշա Համպուրկ, Զարը Համպուրկ Սարըէլլինիտ Բուրգֆիլտա, Զարը Հէյտէլպէրկ Համպուրկ Փօրթլանտ Բուֆ-տա Քէլէմտա Բօղօրը ։

Մանզումէի 626 ընճը նիւմէրոսունտա տէրճ էտ ։

Իշթէ թամ պու արա, իֆատէ իթ-տիկիմ իւզրէ, իսխթիյարըն մէսուլիյէ-թինտէ պիւյիւք պայր օլան Բանէլլինիտ, եանի Իսանօսն Ճէմալէտտին էֆէնտի ֆիթ-նէքեարլըղըյլէ մէյտանէ չըգմամըշ օ-լըյտըլ տըր ։ Զաթէն, գավէթլարին իճ-րա իթմիքէլէրի օսմանլըլըրը գէյր իթ-միշմի տիր ։ Հալ պու քի, պունտան մա-ադա, գօփիթէլէր սաիր մէշրի օլուն-տուղու քի, պունլարտա, կէրէք եու-նանիսթանէ, վէ կէրէք Եունանիսթանտա պուլունան սաիր մէմալիքէ տէ թէրլէր աշըղ, հէր նէ գատար, Եհալի-նին հալուճա իհթիլաֆը իչին օլմադ-գըր իյն իթակէր իսէտէ, սիպաս, վէ մուհիմմաթը հապէթէ, վէ մէքթուպ վէ կէօնիւլլիւ ասքիր բէյանա իթմէք իւ-չին, քիւլլիյէթլի ագճէ, թօբլամըշլար վէ սիլահ գարշը, էվվէլճէտէն իստէ հալը իթմիշ օլտուղուն պիր գօմիտէ լէթ արտընտան, սիֆոգ ու ասսա-պա, վէ հուգուգու միլլէթէ քիւլլի-յէն մու սաիր օլմուղը հալտէ, սիյա-սէթիւճ կէմիլէրին, իսխթիյարը պէյլէ կէմիլէրի կէօրիւնիւր ։

Պաշքա, զանթը Հալէպէթ Սիսա-թայութ, Տէվէլէթին իւզէրինէ Համի օլունան գավլիպէ ալիւլ արթ ձէրչի թէրպէր, « պու աճիլխաթը խանէլէր, խո-թէրկի մի իտէր քի, ճէզիրէնին, եու-նանա պոլիւթ պէրքէթիյէ եարաշմագ իւ-նէ օլունան սիպաճաթը մէմլէքէթիւն, Եվրօպա իւ-նէ մէյտանէ չըգտըրմըշ ու Գէօրպէ էօրուն մուճէյէտէլէնտէր, վէ ճիւ-պէլէ թանզիմաթ գարար վէրմիշ օլտուղու պու մասալէ սէօզլէրինի էօրթէթ, քիւլլի-էթ, Յունանիստան պէրք օրտամա, վէ նիպէլէրէ ասքէրի իւնէրի մէմալիքէ, սիյաճաթ, վէ գիւճիւն իւնէրի օրտու միլլէթէ պատալ էտէրէքէն, վէ քէնտիսի պէրէթ, Բարի զանիթա պիր ։

« Մուրա՞ տ նէ տիր, տէյէրէ ֆիթնա-հէթլէ գավլումըզ օլան պիր հուգուգունըն, մէմլէքէթին կէլէն հուգուգունա ֆէտա՞ մը իտիլմէճէք տիր, փագաթ քի՞ մ պիլմէզ քի, պէօյլէ օլտուղու Թուրքիյէ, Եվրօպա իւ-մէսինէ տիրլէր իւզէրինէ, ճէզիրէտէն պու գատար Եունանիսթան օլունճէ ճէզիրէնին Եվրօպա իւզէրէ ճէրէյան իտէն իսխթիյարըն գավմիյէթ ա-լըթըրմըշ, սաղլամ պիր մէմլէքէթէ մէտէնիյէթ վէ թարագգի էյլէմէսինէ իխթիյարի տայէթ կէչէնտէն գօրխու քէլեամի վէ գէյթ ։ Մէքթէպլէր թարտըրը, Եվրօպա մէմլէքէթինէ պիլէ վէ սաթըլայիշ տէլէրի ճիւլէտէն օնլարըն տէլիլէ պիր գավմիյէթինի գուրմըշ, լէքին ճէզիրէտէ պու մէսէլէտէ Եվրօպա եարտըմըյլա տիրին տէլ թասալլուտ էտինճէ տիլէրի Ճիհանտէ ճիւզամ էտիլիպ, օրտուպ, մուսաքիւն, Գատրի մէհտէ պիւթիւն, Եվրօպա ընըն տէֆլէ էլէ, եալնըզ մըլէթէ ուփագ քի, տէյի, Ճէզիրէտէ Թաթէսիտ նուֆուզ իտիլմէզ էօլ էտիլէճէկինտէ նէ թէտպիր պիլէ ճէլալ պիր քէլամ իթմէք օլմասա քէլէ ու սաքին պիլէ իթմէք սէլէ իսէ քեաֆի պիր ։

Պաշքա, զանթը Համի, Մէհմէտ Տէմաս Ճէզիրէյի Եունանիսթանա տիլէրի տիւր պիլէ նէ թէրպէր, վէ Եվրօպա եարատըլան գավմ օլունան ճէզիրէ ֆիթնէ սէպէպ օլունճա Բուսիա տէվլէթինէ Եէվլէթ իչին պիր վէ սաթըն ալ իսէ Եվրօպա տէվլէթէրի սիւլհը, Գավմ օլունճա կէչէն, Գատին եաշալըմ տըր ։

Տէյէր տիր ։ Եվրօպա Ճէզիրէ սաթըն ալըմ պիլէ, Եունանիսթանէ իթմէքի ։

Սէկէն սէնէ, սայէտ ալ սիւլհի, Պէօյլէ սաթըն, Բուսիա տէվլէթէրի սիյասէթի գէօրտէ գավմ մէմլէքէթէրէ ալըմ պիլէ Գատին ու ալ, Եվրօպա տէվլէթէրի գէօրտէ սաթըն սէօզլէր մէդհիյէ սաքին եալնըզ, տէրտ գատար ճէզիրէ մէմլէքէթի թէսլիմ օլունճա, պու մէսէլէնին մուհաֆազասը իչին Եվրօպանըն կէօրմէսինէ գատար սաթըն ալընմասը էլզէմ տիր ։

պիւյիւք խայալըթլարըմ վար տըր, նասըլ քի սիւլէյի մուխթէլիֆէ մուքէլլէֆ հարէ-քէթինտէ ճէսարէթ ալընարագ, Աթինա-տան Կիրիտէ պուլունան սիլահը պէօ-լիւքլէրէ, հարպճա թէշվիգ էտէն վէրիլտի, վէ Եվրօպա իչին թէշէքքիւր խուլիճէ գըյմէթլի լայիհալար իմզալամըշ, վէ Եու-նանիսթանըն ըսլահը վիւքէլասը տախի Եու-նան բարլամէնթօսունա 1867 չըլէ 3 տէքի պուտճէ սայըր պիր իլան օգուտու ։»

Իսխթիյար թէշվիգ իտէն խուսուս-լարտան պիրիսի տախի, էճնէպի ս էփի-նէճէք իտէ, Կիրիտի ֆամիլեալարըն, եունանա նագլ խաթիրէլէրի խոտ . Պու թէտպիր հէր նէ գատար պիր նաման-նէթ վաքըֆէսի իտէ, տէր ու Հօլ խալի-մըշ խօր իտէ, գայէթ մուզաֆֆէր պիր թէսիր էյլէմիշ օլտուղու պուչու-գա , հէր գատար մէյէ պայէրէսինտէ էմ-սալի նամէ չհանը օլտուղու հալը , սը-գը պիր պօլօգըլը սաթըն պօշմագ տա-լըյմէսինէ պիր էնին մուսադէրէ օ-սալը մէյանէ չըգարմըշ տըր ։

« Պիւթեյին քի Կիրիտին ահալիլը սալըսէտ հագգընտա, պայգը պու մալումաթ քէսպ իթմիշլէրի իսէ, հէր պիր մուսաֆէրէթին էլ չէքմիշլիքի էմրի հագգանիյէթին սաթ իսթինաղ էթմիշլէրն տիր օլա, եօխսա պու թարզ պիր մուսաֆիրէ պաշըլմագլըգըննդան, իլէրու-տէ բօլիթիգաճա թէհլիքէլի նէթիճէլէր գա-հարա կէլէճէկին պուչունուն քէլէրինէտ՞ նի մի օլա, հէր նասըլ իսէ էճնէպի տէվլէթլէ-րի պու «Խամանլէթ, վալիֆէլէրինտէն պիրէր պիրէր կէրի չէքիլմիշ օլուպ, եալը-նըզ Բուսիա տէվլէթի, հալէա պու թէշ-պիրի իճրա գըլմագտա տէվամ իթմէքտէ տիր ։»

Պաշքա, Զաթը սատրըզամինէ հիթապէնին, Կիրիտէ վարըլ օլտուղու , թէշէքքիւրէ իթմիշ օլտուղու խու-սուսլարտան պիրինիտ իսէ պիր ։ Պու խուսուսլարըն պիրինճիսի, Զաթը Շէվ-քէթմայէթիրին հայրէթի փատիշահիլէրի թարաֆընտան, Կիրիտ զօրպալարը հագ-գընտա մէյէթ պայլուլան աֆվը ու-մումինին իճրա խուսուսի, վէ Գարապապա մէտինէսինէ մէխտար օլան Մուսլիման վէ Խրիսթիանլար նէֆէրէլէրի նասըլ խալիթէ-նէրէ, Ֆէրահիյէթ պայնըլ խալինտէն տիր ։ Պաշքա, Զաթը հալիսլէրի գըր-պալ օլմագ լէրին գաւմ ու թէսաւիֆ-սինէ գարշը , սաթըլըշ հալը պու պըլա-նէհալէլէրին մէ հաֆազա իթմէքլէ խու-սուսլարը դուրրէ գուրարատ չալըշմըշ-լար տըր . Բ. սայէսին խաւէսի հագգընտա, պիր թէտպիր պուլունամադը խոտ . նանի պիրիսի պիր տէ մէ մէսէլէյէ չէքիլմէ խուսուսինէ վէ տէրիլէրի մուսաֆէրէթ թէշվիգ-լէր գըրլմանտագ, վէ զորպալարըն գայ-ր ու թէրասաթինէ գարչը քօնտազ խուսուսը իֆրա իթմէք ։ Ալի բաշա հայրէթլէրինէ , պու խիթապն թէսլիմ, ճէզիրէնին ահվալը հագգընտա իֆա-տըլա մէ ազմը քէօրինմէ հոչ տիր ։

Տէլէ-Գ.

— Տիրաստան կէլէն պիր խապէրէ նէզարէն, Պրէթ նամ գասապա վարո-րու, թէքրարէն Կիրիտէ պիր եօլճու-լուգ իթմիշ տիր ։

— Գուտտուս շէրիֆ լաթին պաթրի-կի Վալէրկա էֆէնտի հազրէթլէրինին, Գատիկէն սօնրա քիւրսիլէրինէ ավ-տէթ պուլունաճագլարը հաւատիսէն տիր ։

— Ֆէվգալէտէ Սաֆիրինէ գումբան-տար վէ մամուրը տէրէ մուտիրի Գրէա պէյին վագիթի Էնֆիուլէ իլէ Ֆէվգալէտէ Օսմանիէ մէրէքէպ օլուգու Թէսալիէտէն սէրէքէպ ճիւզէ օլունան օրդու Ալի պէյ, վէ Կէմիլիք Թէրսա-նէսի մէքթուպճուսու սալըպ պէյ պա-շը Հասան պէյ տախի գումբանտարը մէգտիրէ մալիքիլէ իչին պայ-րամլուշ օլմագլա , մամուրը տէրէ մուտիրիէթի ոլմագ Շիւհասին Թիւրթինճիւ պաշըլը Մուսթաֆա է-ֆէնտի էֆէնտիյէ պայրամլուշ տուր ։

— Պիր համիլէտէն պէրու , Իս-թանպօլտա լանկոդարտ պուլուր պաշն եազմակլարատա մուլար, պիր թագըմ ախշամլար Երկիլմէգտէ օլտուղունտան, ճանէն վէ մալէն պազը կիւնէ թէլէֆի-

եալթ վուգու պուլմագաա տըր ․ Նասըլ քի կէչէն կիւն խալըճը օղլու խաչէլսի իթթիֆաղինտէ վագը Գումպարխանէ գըշլասընըն տիվարը կիւնուեզ վագթի երգըլըդ, պէչ ալթը դաեըգ խարապ օլմուշ իսէտէ, համտ օյունը պիր ճան թէլէֆ օլմադըշ տըր ։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԻԼԻԿՐԱՖԻՅԷ

Վիէննա 3 Ապրէլ ․

Մաքքի Բօրօյի պուրատա վաքըլ օլմուշ տուր ։

Պրուսիեալըլար Բաւարիա վագթօրաթընը գապալ իթմիշլէր տիր ։

Ցարսկոյի ձէնկ խիթամ պուլմուշ ․ վէ Լեհլօտարըլար բաշխաթմանըշլար տըր ։

Ջէնէվրէ ․ Պէտ 3 Ապրէլ ․

Գարիպալտի կէլէն էմր ի վէրինէ, Ֆըրանսըզ սաֆքիլերինին Ջիվիչէ կա սինոր պաշլըյնը սապրիմսար իճրա օլունտու ։

Ճէնէվ ․ 3 Ապրէլ ․

Սաւոյ Ֆր իշքիլէրինին սեապրիմասը իլէ հասըլ օլան գարըշըգլըգլար բէտէլ եալընըզ չըգարըլմըշ տըր ։

Լօնտրա 4 Ապրէլ ․

Լօրտըր գամարասընտա, Լօրտ Սթրաթֆօրտ Կլըրըս հազրէթլերի Լօրտ Սթէնլէյինին բօլիթիգասընը թաշդին իթմիշ ․ վէ պու նաանը ապալէմի բօլիթիգա թարիֆինի թէքլ իտուպ, Գըրըմ մու հարպէսինտէն հասըլ օլան մու հաաէտնամէ ֆէսխ իթմէսի իչին Ֆրանսըզ տէվլէթինի թեշվիգ էյլէմիշ տիր ։

Լօրտ Մալմէսպէրի տախի, Ինկլիզ տէվլէթինին բօլիթիգասը, Պասըլ Ալիճէ մուավէնէթ իթմէկ, վէ անըն խաթըրլըհնէթինէ գարշը օլան գայըտըլըգըն թէշվիգ իթմէկ տիր ․ գօնիտ Բրոտսաիտի Լօրտ Սթէնլէյինին բօլիթիգասընը թաշդին էյլէմիշ տիր ։

Տիւք տ'Արժիլ տախի, Ինկլիզ բօլիթիգասը, Ինկիլթէրանըն սայըր մէմալիքլերին բօլիթիգասընտան այըրտըգ, պիր թարաֆտա գալմըշ պիր հալէ գօյ իթմէքտէ տիր ։

Լօնտրա 4 Ապրէլ ․

Մ․ Տիզրաէլի Մ․ Կլատսթօնըն թէքլիֆինէ չէաիտ սարէթտէ գարշը սէօյլէտերէք, անըն թէքլիֆինի, մագչէպճէ էֆքեարըլարըն թաղրիքինէ տայիր պիր նէվի գաադ ու գալըմ իթմէկ թէլագգի իթմիշ տիր ։ Պիր փրոգրա, սէրպէսթիյեթ բէրուէրսի ալթընտա իթթիֆագ իտէրէք հէրքիւմէթի էլէ կէչիրմէկ սէվտասընտա օլանլարըն իլտիֆաթէն պիլտիրմիշ տիր ։

Լօնտրա 4 Ապրէլ

Ուժում գամարասընտա, լօրտ Սթէնլէյինին թէքլիֆի, 272 գուրդա գարշը պուլունտուղու հալտէ, 330 գուրդա իլէ րէտտ օլունմուշ տուր ։

Մ․ Կլատսթօն թարաֆընտան, Գամարանըն պիր գօմիթէ հէյէթինտէ թէճէտտիւ իթմէսինէ տայիր օլան թէքլիֆ, 272 գարշը գուրդա պուլունտուղու հալտէ, 330 րէյ էքսէրիեէթի իլէ մէգպրէթլէ գապուլ օլունմուշ տուր ․

Մ․ Կլատսթօնըն թէքլիֆի իւզէրինէ միւճատէլէ իթմէք իչին Գամարա, ապրիլ 23ւէ թէօխիր իթմէք իչին գարար վէրէրէք տաղըլմըշ տըր ․

ԹԻՃԱՐԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ

Մարտ 23 ճիւմա իրթէսի ․

Աչըլըշ	36–31
Գափանըշ	37– 5

Ապրիլ 3 բինշանպէ ․

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ

Փարիս ․

Աչըլըշ	34,90
Գափանըշ	34,37

Լօնտրա ․

Աչըլըշ	34 5/8
Գափանըշ	34 5/16

Օսմանլը իսթիգրազը 1865 ին ․

Աչըլըշ	290,
Գափանըշ	290,

Ֆրանսըզ ֆօնտօսու ℅ 3 ֆայիզլի ․

Աչըլըշ	69,25
Գափանըշ	69,25

Իթալեան ֆօնտօսու ․

Աչըլըշ	49,35
Գափանըշ	49,30
Ինկլիզ գօնսօլիտի	93 1/16
Վիէննա (10 ինկլիզ լիրասը) ֆիօ	113,50

ԱԶԳԱՅԻՆ

Շու աթխալէրի պաշը ճինմա կիւնի չէգարըլան 137 նի մէրօլու ժամանախտա օգունմուշ օլուպ, վէ ախըրըթա չալանը օլանտ գունտուան, այնէն ալրա խալէրիզ ։

ԽԱՒԱՐԵԱԼ ԵՒ ԼՈՒՍԱՒՈՐԵԱԼ

Ցաւելով որ Խառն ժողովոյ պաշտօնական Տեղեկագրին մէջ այս բառերուն հետ անոնց առմամբ գործածութեանը սխալ միկնութիւն մը տրուած էր, կը փութանք սխալն ուղղել, Խառն ժողովոյ ներողութիւնը խնդրելով ։

Տեղեկագրին առաջին մասին 11 րդ երեսին մէջ գրուած է ․ « Մեր ազգին մէջ ժամանակէ մ'ի վեր երկու բառ կը գործածուին երկու կուսակցութիւններ անուանելու համար, ԽԱՒԱՐԵԱԼ ԵՒ ԼՈՒՍԱՒՈՐԵԱԼ ․ խաւարեալները անոնք են որ կրթութեան եւ դաստիարակութեան դէմ են, եւ հասարակութիւնը խաւարի մէջ պահել կուզեն ․ բայց անոնք որ կրթութիւն կը համարին որ եւ է անձոռնի դաստ՚արակութիւն՝ լուսաւորեալ չեն ․ բուն մեր՝ անոնք ոչ խաւարեալ են եւ ոչ լուսաւորեալ, այլ ապեւշ են ։ »

Ճշմարտութիւնը լսել թէեւ ամէն ականջի գործ չէ, սակայն Խառն ժողովն ինքն աւելի տուած ըլլալուն համար, հարկ է որ բարեհաճի լսել ։

Խաւարեալ եւ լուսաւորեալ բառերուն միայն բառական նշանակութիւնը կրցեր է ըմբռնել Խառն ժողովը ․ բայց անոնք առմամբ գործածութիւն մ'ունին որ Խառն ժողովոյ գիտութենէն վրիպեր է ։ Յայանի է որ այս բառերուն գործածութիւնն սկսաւ անցեալ 1864 ի ազգային յուզմանց միջոցին ․ Երուսաղէմայ խնդիրը մէկ կողմէն, այսինքն խաւարեալ անուանուող խմբին, եւ Սահմանադրութիւնն ալ միւս կողմէն, այսինքն լուսաւորեալ անուանուող խմբին ձեռքը գործիք էին ։

Սակայն յուզմանց բուն պատճառը Երուսաղէմայ խնդիրը չէր, եւ ոչ ալ Սահմանադրութիւնը ։ Ազգը 1860 էն առաջ ալ ազգային վարչութիւն մ'ունէր ժողովներու միջոցաւ, առանց պաշտօնէից ընտրութեան մասին օրինաւոր եղանակ մ'ունենալու ։ Ազգային գործոց մէջ ազդեցութիւնը մասնաւորներու սեփականութիւն մը դարձած էր, այս մասնաւորներուն ուրիշ մասնաւորներ ալ մասնակից ուզեցին, եւ թէպէտ պաշտօնատար ըլլալու յաջողեցան, բայց չյաջողեցան առաջիններուն նման ազդեցութեան տէր ըլլալ ։ Ուստի վերջինները իրենց ազդեցութիւնը մեծցնելու համար, ազգային իշխանութեան ծագումը իր օրինաւոր սկիզբէն, այն է ժողովրդեան ձեռքը տալ ուզեցին, եւ ասոր համար հաստատուեցաւ 1860 էն Սահմանադրութիւնը ։ Վերջինները կոչուեցան լուսաւորեալ, առջինները խաւարեալ ․ բայց միշտ մասնաւորներու նկատմամբ կրնչ՚ունինք խաւարեալ բառը, վասն զի բոլոր Ազգը երբ Սահմանադրութիւնը կը գրկէ, այսինքն ժողովրդական իրաւունքը կը բանէ ու կը պահպանէ, լուսաւորեալ է, ուստի փոքրիկ մաս մը կը մնայ խաւարեալ, որոնց ազդեցութիւնը դարձեալ կորսուեցաւ, երբ Սահմանադրութիւնը կառավարութենէն վաւերացած եկաւ ։

Սակայն որոնք որ ժողովրդեան համակրութեամբը ազգային իշխանութեան մէջ ազդեցութեան տէր եղան եւ իրենց նախորդները արհամարհեցին, անոնք ինքզինքնին ապահոված կարծելով սկսան կամաց կամաց բռնանալ ազգային խնդրոց եւ գործոց մէջ, այսինքն 1860 էն առաջ եղող վարչութեանց ընթացքը բռնելով [illegible], ժողովուրդը կամ ժողովրդական իրաւանց պաշտպան մասը երբ ընդդիմացաւ այս կերպարանափոխութեան, ոչ միայն թէ՝ Սահմանադրութիւնն եւ թէ՝ ժողովներն ի միասին ինկան եւ կործանեցան մէկ աւուր մէջ, այլեւ ասոնց հետ ժողովրդական իրաւունքներն ալ Սահմանադրութեան անունը կրող օրինագրքին մէջ անդամ սեղմուեցան եւ փակուեցան, եւ Ազգը փոխանակ յառաջ տանելու եւ դէպ ի նոր սերունդը մօտեցնելու, ընդհակառակն դէպ ի ետ՝ քառասնամեայ եւ յիսնամեայ տարիներու կարօտելու պարտաւորեցնել, եւ սպասներու անէն ազգային իրաւունքը յափշտակել ու մեծատուններուն ասոր մէջ միայն Թողուլ մտաբերեցին, հաշուելով որ իրենք պէտք եղածին չափ հարուստ եւ տարիքով ալ բաւական են ազգային պաշտօններէ դուրս չինալու համար ։

Ուրեմն թէ առաջ, թէ այժմ եւ թէ ասկէ ետքը խաւարեալ են անոնք (բարեբաղդաբար միշտ քիչեր են ասոնք, բայց միշտ զօրաւոր) որ ազգային ժողովրդական իրաւունքը ոչ կը ճանչեն եւ ոչ կը յարգեն, եւ յառաջդիմութեան դէմ արգելք կը հանեն, եւ ընդհակառակն՝ լուսաւորեալ են անոնք որ ժողովրդական եւ ազգային իրաւունքը կը ճանչեն եւ կը յարգեն եւ ազգային յառաջդիմութեան բարեկամ են ։

Ի շնորհս Խառն ժողովոյ չենք ուզեր աւելի ծանրանալ այս կէտերուն բացատրութեանը ։

Սակայն արժան կը համարինք քանի մը խօսք ալ ըսել, Խառն ժողովէն [illegible] անուանուող խմբին արդար հատուցում մ'ընելու համար ։ Մեր ազգին մէջ մարդ չկայ որ այժմ կրթութեան եւ դաստիարակութեան պիտոյքը չը ճանչէ, բաց անոնցմէ՝ որ ժողովուրդը կոյր պահել կուզեն, այսինքն լուսաւորութիւնն ու յառաջդիմութիւնը վնասակար կը համարին (իրենց ազդեցութեանը), եւ ո բաց անոնցմէ՝ որ կրթութեան միջոցները անպատեհ կամ անձոռնի համարելով, փոխանակ զանոնք կատարելագործելու, բոլորովին կը խափանեն, եւ այս նպատակին համար սահմանուած վարժարանները կը գոցեն, ինչպէս եղաւ Ս․ Փրկչի որբանոց վարժարանը ։ Խառն ժողովէն [illegible] անուանուող խումբը՝ ինքզինքը լուսաւորեալ անուանողներէն շատ ու շատ մեծ շնորհակալութեան արժանի է, վասն զի Իւսկիւտարու ճեմարանը, Փրկչի ճեմարանը, Սամաթիոյ, Խասգիւղի, Գումգափուի եւն վարժարաններն իրենց զարգացումն եւ արգիւնաւորութիւնն այն խմբին կը պարտաւորին ։ Այսօրուան օրս Կ․ Պոլսոյ մէջ ուսման ճաշակն առնող քաղաքելի անձինք կը գտնուին, եւ ազգային պաշտօններու մէջ ալ գլխաւոր կոչումներ ունին ։ Ահա այն բարեկամին անձինքը այսօր [illegible] կանուանուին Խառն ժողովէն, իրաւ ալ է սա են, այսինքն իրենց ժամանակը օրինաւոր վարժարան չըլլալով, չեն կրցեր մշակել իրենց միտքը, սակայն միթէ իրենց որդւոց զլացա՞ն այդ մշակութիւնը ։

Գիտուններ, դուք որ ձեր հայր գործին չէք հասկնար, ի՞նչ գովութեան արժանի գործ ըրած ունիք, ո՞ւր են ձեր վարժարանները, ո՞ւր են դաստիարակութեան լաւ ընտիր մեթոտներնին, ո՞ւր են ձեր այս մասին աշխատութիւնները, Փրկչի որբանոցը ցրուե՞լն է ձեր քաջութիւնը, ցրուել ինչ որ ուրիշները ժողված են, կործանել ինչ որ ուրիշները կանգնած են, ա՞յս է ձեր կրթածն ու ըսելիքը ։ Ջնջեցէք այդ նախատական անունը անոնց վրայէն, եւ արժանաւորին յանձնեցէք, փնտռեցէք այդ անարգութիւնը եւ արժանաւորին մատուցէք ։

Ուստի Խառն ժողովը աղէկ կ'ընէ որ միւսանգամ [illegible] վերաւորելու փորձ չփորձէ, եւ պաշտօնական գրութեանց լեզուն եւ գրչին յանկութիւնը պահէ ։ Ժամանակի խմբագիրը՝ որ թէեւ 35 տարեկան չկայ, եւ բառ նորոգ հաստատել Սահմանադրութեան ոչ երեսփոխան կրնայ ըլլալ եւ ոչ Խառն ժողովոյ անդամ, բայց սա խրատը կը համարձակի անոր տալ, թող իր տարիքին չի նայի, օրինաւոր է նէ չնորհ ընէն ընդունելու ։

ՓՐԿԻՉ

Մէզքիւր խայրաթխանէնին հալի պիչիմ կիւնիւ միւ վաէն զիւասոէ խալան իախլէնէր իքէն, մաթէմատիք իչիթախկիւտէ նէզարէն, յաէրզրլյա իմզաարը եաղանական պիր իլմթիւար մէքթէպէ հօճա թայինին խուլուս, վէ պիր իքի հաֆթա ապէրու խնէ, պէյլիր էթլէր բէք ֆէնա հալտէ օլուպ, վէ պիլգիմ կիւնիւ միւլքիւթ օրուտա միւխլիւ, պաշը պէտ ագէ սէօյլէմէկ կիւչ իքի, [illegible] մէ- տարիֆ խօսերէք, բոլոր իր խի էթ մէ հանթէքէ ալքմէ օրպէ էթի ալլմագալ- գրնտան, աաղ ատալիրտան պիր գաշ- բալը խալ իւէթինէ ուլամըշլար, վէ զաման խալէրի քի պիր գաչըտա էձէլէ գուլբըան կիթմիշ տիր ․ Ալլահ վէրսինէ չու սնդուքի հավալտս եանըշա չըգմըն

— ․․․ Խմբագիր ․

Շաբաթ օրուան փուշին մէջ գրուած էր թէ՝ « Տիմոթէոս վարդապետը, որ Լուսաւորչեան եղած էր, այժմ Բերայի եկեղեցւոյ « տէր Գաբրիէլի համոզմամբը » ի Լուսաւորչականութիւն դարձեր է ։

Այս տողերը ուրիշ տեղեն, ուրիշ պարագայի տակ սեպելով պարզապէս առնուին նէ, այնչափ ալ գրուած բան մը չեն պարունակեր, բայց աս ժամանակիս եւ աս պարագայիս տակ ուրիշ նշանակութիւն մը ունենալով ուշիմ ընթերցողին զարմացումը կը գրաւեն ։

Ուստի կը պարտաւորիմ սա հետեւեալ երկու հարցումն ուղղել եւ պատասխանը հրապարակաւ յիշեալ վարդապետէն պահանջել ։

1 ․ Արդէն Տիմոթէոս վարդապետը Լուսաւորչեան ըլլալու համար ի՞նչ զօրաւոր խօսք ըսելով համոզուած էր ․ եւ

2 ․ Այժմ Տ․ Գաբրիէլ ի՞նչ խօսքերով զանի համոզեր է նորէն Լուսաւորչական ըլլալու ․ — արդէն այն կողմէն համոզուելու բան չկար որ, այս կողմէն համոզուելու կարօտութիւն ըլլար ․ —

Ասոր մէջ ուրիշ բան մը չեմ տեսներ, բայց եթէ փոքր հովէ մը չարժելու վրայ եղող տերեւի մը չարժիչը տէր Գաբրիէլն է ըսելով իր տիրասատանութեան տեղն [illegible] կեղծ վաչան մը տալ անոր ձեռքը ․ ապա թէ ոչ՝ այն տէր Գաբրիէլն Յակոբոս վարդապետին ալ գնաց եկաւ, բայց ո՞ւր է իր արդիւնքը ․ ․ ․ ։

․ ․ ․ Խմբագիր հաճեցէք հրատարակել ։

Մարտ 24 Ա․ Պ․ Ա․

Յ․ Պ․

Լսածիս նայելով երէկ Ֆէրի գեղի եկեղեցին բաւական ընտանիք եւ ժողովուրդ գացեր են, սակայն եկեղեցին չէ բացուեր, ասոր պատճառը քանի ամիս է վարժապետը ամսական առած չըլլալուն համար արդուղեր եւ աղաքները առեր ուրիշ եկեղեցի գացեր է եղեր ․ վերջը հոն գտնուող ժողովուրդն ալ իր մէջէն տիրացուներ գտեր եւ խարիպ քահանայով մը եկեղեցւոյ արարողութիւնը կատարեր է ։

Եթէ այս լածնիս չիտակ է, տէր Գաբրիէլ հայրը ուշի օրուընէ ասոր համար պատրաստութիւն տեսած չըլլալովը՝ պատասխանատուութեան տակ կը համարուի, նոյնպէս Տ․ Գրիգոր Ա. Ճէմեան պատասխանատուութեան տակ է այս մասին ․ դերեզմանի մաստուբին մէջ քարոզ տալէն աւելի պէտք չէ՞ր որ Ֆէրի գեղի եկեղեցիին բաց մնալու հոգ տանէր, քանզի այն մաստուբին ժողովուրդը կրնար մօտ եկեղեցիներուն մէկը երթալ, բայց Ֆէրի գեղի ժողովրդեան համար դժուարութիւններ պակաս չեն ․

ՄԷՏԷՆԻՅԷԹ ԵԱՆԻ ՍԻՎԻԼԻԶԱՍԻՈՆ

Գապը–ալը Թաhրիրաթը էձնէպիյէօասը խիւ լաֆըա նաան րիֆաթլու Նաչիր էֆէնտի Թօբհանէլեան, պու խիմէթ Թիւրքճէ վէ օն ալթը սահիֆէտէն խլարէթ օլուպ հալտէ, պիր ըլիալէճէք Թէկլիֆ վէ Թայ ու նէչը իթտիրէրէք, խաֆիֆ մէշըէսլըլըխ մէանէնիանէթ էէրինէ սաթմադաա, վէ սատէթլանէ էուլթութմադաա օլանլարըն էֆալ ու հալաքեաթը մէգմուլէրինի կիւզէլճէ նաղշ ու պէէան իլէմիշ տիր ։

Ուսմանլը ֆի էֆէնտիի միւմայիլէհ պու նաան սօնրա սայըր թէէլիֆաթը միւֆիտանէլէրինյէ միլլէթ ու տէվլէթ խիտմէթ խըտմէթլէ ֆէհլէաղ օլա ր ։

— Լա Թիւրքի գազէթասընտա չըգան աթիւէքի մէքթուպու օգուրուզ ։

Իսթամպօլ 29 մարտ ։

Լա Թիւրքի գազէթասընըն բիւյէթ-յիւ միւէլլիֆի ։

«Կէչէնկէրտէ պիր յավրզադը մուսարա-գասըն տօլայը պիր Թադըմ ասլի իս-թիխմալէր վուգու պուլըուզ ։ պիր Թա-գըմ քէսանըն կէօյա գարագ վէ նէֆաս-նիյէթէթլէրինտէն նէշէթ իթմիշ օլտ ու-յու պիր գաչ բիայէթլու ավէգանտը-լարըն Պապը Ջանիթիյէսէ վէ անտէն տայիրէյի խաթինթադէ ձէլպ իթտիրէ-միշ օլմասը, պունլարըն իբրալի նա-մուսլարը զրմնըտա իչպու խաթիսայի ազրդանէմ գազէթայի միւթէպէրինից վասըթասը իլէ գայթիյէ միւշիրիյէթի ձէլիլէսինին նազարը տիգգաթընը աս-վէթ իտէրիմ. չէօյլէ քի, խասքէօյտէ Պալգարանեան խանի իլէ օլան գահվէ քէնտու դօմշու ֆամիլեալարըն իւգէ-րինտէ էրփիլէր պուլըրպը, պիր Թագըմ լադալ Թադըմ իլէ էյլէնիրլէր իմիշ ։ տէլէգրանգըլարն պիրիսի քէնտու նըշանլը-սը Հագգընտա ուէօյլէնէն պայէթ ադըր-ձա լադալ իչլին խրսըյանէ դադրադըր ավմադ իւգրէ կիտիյօր. Պալգարանեան գահուսու իւգէրինէ պէմ իլէ տօ,ու պիր նաֆիթա Թասլ իդ իյէ միչ տիր ։ մէր-գում Պալքարանեան պունունէ իւգէրի-նէ հիտաէթլէնիկ, հարաքեաթը մէզ-քիւրէյէ ձիւրմէ իսէնի պուլմագ իւ-չիւն պիշնոտէ եէրէ չալըշմըշ խաթէ, միւթէլիգէր ֆամիլեալարտան սէքիգ տէ-լեգանըլայը տէրէնէթ պիրլէ պունլար-տան պազըսը նաֆիթայի միւձիւհ վէ պազըսը սախիւ էյի իյէ եափըշտըրըմըշ տըւյալի իփէթիւս խուէր խոփ, մէր-գումի տէլէգանտըլար, էփէլս Պէյօղլու գայիմագամըն վէ անտէն պէրիւթէ Ջանի-թիյէսէ կէօնտէրիլմիշ տիր, քի օրատա քէնտուլէրինէ նէօյէթ կէլմէք իւիւն պիր գաչ սաաթ գարաՀաթլըլը իլէ պէրապէր պիր սար եէրտէ գարմագա-լը պէքլէթմէյէ մէձպուր օլմուշլար ։ մէր-հաս տիվանը մէձլիսէ չըգարըլարընտա պուգ սիւայ վէ Ձիվաղաէն աստա միւթ-թէհիմին գաւհիրէ իսպաթը զըմնըտա պիր միւսթանթիգէ Հէփլէ օլունմուշ ։

Իշպու խաթինթադ իչի այտան պէ-րու տըպ սօրուբըլինիր, ֆադամ նէթի-ճէսի նէյէ գարար գըլընտըղը պիլէմէ. անձագ գայթիյէ միւշիրիյէթի ձիլիլէ-սինին պու պապտա մէրպուտ էէ ի բօդ տէլէգանայ շայըն նամուսլարը իրմաւ իսէճէձեքինէ չիւպհէ լ էսգ տուր »։

Ալէմդարըղը պէյէ

— . . . իմզալը

Ձեւարսնութեան եւ իրաւանց դէմ յար-ուած որոգայթները խորտակուեցան եւ փչրուեցան, կը շարժին անա բարի ծնողք-ները իրենց զաւակաց ապագային ապա-հոված թշուառութեան առաջը առնելու, կը շարժի ամբողջ Զմիւռնիոյ Հայ հասա-րակութիւնը, կը շարժի եւ ժողովքներ կը կազմէ, ստորագրութիւններ կը հաւաքէ բռնութեան դէմ զինելու, հաշիւներ պա-հանջելու եւ երկու տարուան դպրոցին ար-դիւնքը, եթէ կայ, տեսնելու իղձով, ալ վեր 'ի վերոյ չինծու եւ ոսկեզօծեալ յայտա-րարութիւններ չընդունուիր, ալ պատիր խոստումներու ականջ չի կախեր, որովհե-տեւ երկու տարիէ 'ի վեր այս խոստումնե-րու մտիկ ընելով բաւական տղայոց ապա-գան խեղդեց, եւ հիմայ ալ ներու կը տես-նէ որ եթէ բրաց այս ցաւալի կացութիւ-նը շարունակէ ներկայ տեսչութեան կամ աւելի աղէկ է ըսել միապետական իրաւա-սութեան ներքեւ, ալ Իզմիրի Հայոց ապա-գային համար յոյս չմնար ։ Երկու տարիէ 'ի վեր Իզմիրի Հայը ազգութեան անպատ-ուութիւն բերող շատ պարագաներու համ-բերեց, երկու տարիէ 'վեր իւր վրայ տե-ղացած անտրգանքներու եւ նախատինքնե-րու համբերեց, երկու տարիէ 'վեր իր զա-ւակաց հառաջանաց ականջ գոցելով համ-բերեց, համբերեց ուրբանական համբերու-թեամբ, ըսելով, համբերենք եւ վերջը բա-րի կըլլայ, բայց ալ հիմայ իր համբերու-թեան սահմանը լրացաւ, ալ այսուհետեւ նողկալի անտարբերութիւնը կը մերժանայ երբ կը տեսնէ ամէն կողմէրէ իւր վրայ տե-ղացած նախատինքներն ու անպատուու-թիւնները, երբ կը տեսնէ իւր զաւակաց

մտաց անարդիւն վիճակը, երբ կը տեսնէ վերջապէս վարժապետները՝ իրենց զաւա-կաց բարերարները, գիտութեան եւ լու-սաւորութեան պաշտօնեաները՝ որոնք ի-րենց իրաւացի պահանջներէ զուրկ օրա-կան պարէնի կարօտ կը մնան . . . եւ ո-րոնք կ՚ստիպուին աս ժամանակաւ կեր-պիւ իրենց դասախօսութիւնք գադրեցնել ։

Իրաց այս ցաւալի կացութեան առեւ ինչ վիճակ կունենայ ուսումն դպրոցը ։ Թող ըն-թերցողը երեւակայէ ։ դասախօսութիւննե-րը դադրած ըլլալուն տղայք տխուր եւ յուսահատ վիճակի մէջ կ՚ընկղմին ։ անոնք դպրոց յաճախելը կը դադրեցնեն, անոնք վեր 'ի վերոյ կերպով գաս մը առնելով կը մնկնին, եւ անոնք որ կը յաճախեն, բարե-համբաւ վարժարանին սրահը խառնակութեան ազմուկի եւ խառնաճաղանճ ձայներու օթեւան կը դարձնեն ։ Հայերէնի դասախօսու-թիւնը այնպիսի անպատուան եւ ալէտ որ-պայոց յանձնուած է, որոց կարողութիւնը վարժարանին բարեկարգ եղած ժամանակ չորրորդ կամ հինգերորդ դասարանի աշա-կերտաց կարողութեան կը համաձայնի ։ երկու սրահներու կառավարութիւնը երկու անփորձ անտեսներու (տէտէ) յանձնուած է, որոնք ապուշ ապուշ սրահին պատերը կը դիտեն «գործոց այս խառնակ ընթացքին մէջ աշակերտաց միտքերը կարթրնան, ստորագրութիւն կը հաւաքեն եւ իրենց թըշ-ուառ կացութեան վրայ հասարակութեան յայտարարութիւն կընեն եւ անմիջական դարման կը խնդրեն »։

Ազգին ապագան դպրոցին ներկայէն կա-խումն ունի, եթէ դպրոցը բարեկարգ եւ յառաջադէմ է Ազգին ապագան ալ պայ-ծառ եւ յուսալից կըլլայ, իսկ եթէ գէշ եւ անկանոն՝ ապագան ալ տխուր եւ ցաւա-լից, եւ մեր այս բաժին խմառանի մը հե-տեւեալ խօսքը յառաջ կը բերենք, զոր յայ-տարարութեան մը մէջ կարդացինք ։ «մա-ղովուրդը՝ որ ունի լաւագոյն դպրոցներ, ազ-գերու առաջինն է, եթէ այսօր չէ վաղը կըլլայ անշուշտ »։ ուրիշ հեղինակ մը ուրիշ ճշմարտութիւնը կը հնչէ, «ժողովուրդը՝ որ գէշ եւ անբարեկարգ դպրոցներ ունի, ազգերու յետինն է, եթէ այ-սօր չէ՝ վաղը կըլլայ անշուշտ »։ Այս անուրանալի ճշմարտութիւնն մի է որ բոլոր Զմիւռնացւոյս վրայ անպատուութիւն կը անցայ . . . . .

Պաշտօնական կերպիւ վարժապետաց կիմացուի որ Բեա ։ Ընկերութիւնը հրաժա-րած է, կամ աւելի աղէկ է ըսել Բեա ։ ըն-կերութեան էութիւնը ոչնչացած է, այս ա-նակնկալ պատասխանին վրայ զմբաղդ զա-ւառաց յուսահատութիւնը սոսկալի կըլլայ որ, ձեր գիտնալին չգիտնալով եւ ոչ մէկու մը կ՚ապաւինին, եւ միահամուռ յայ-տարարութեամբ եղելութեանց չարքը հա-սարակութեան կը ներկայացնեն եւ անոր արդար փռչին կսպասեն, անոր մէկէն փու-թոյնք կը փրթի եւ ալ անոնմէ կայծա-կը արձակ զիլոն պիտի իջնէ . . .

Պօղոս Նշանեան Մերս Վ․․․եան

ՊԻՐ ԱԷՖԻԼ ՁԷՎԱՀԷ

ՄԻԽԷԼԼԻՖԻ

ՅՈՎՍԷՓ ՄԱՐՈՒՇ

ԱԱՖԹՕՆԷ

Յովսէփ Մ․․․ Բաղէն․․․

1 8 6 8

Պիր Աէֆիլ Ձէվահէ խիգվանը իլէ Յովսէփ էֆէնտի Մարուշ Թէէլիֆի օլու-րագ պիր քիթապ պասըլմըշ նէշր օլուն-մուշ տուր ։ Իշպու քիթապ պիր էվլի խաթունուն հիքեայէսի օլուպ միւէլլիֆ պազը գարը գօձա պէյինինէ մէյլ օլան օրան խաթիգանօրգրլրըրըն սէպէպինի թաֆսիլ իտէրէք, գէնտի Թայիֆէսի պա-զըն Թօպսիրատա իֆթաւէ օլուր իսէ, նէ սէյլէյէ մէյսի օլտուղունու նազլ իտէր ։

Իշպու նօգլիյէթին հէմ էյլէնձէլի վէ հէմ տախի ֆայտէլի օլտուղունու մէթինէնիյէթ իլէ իլան իտէրիզ ։

Մէզգիւր քիթապըն պաշհար պիր երկիրմիլիք միձտիտ տիր, վէ խաթա-սըլ Թարաֆընտա Հէմի Էրմէնի քի-թապճըլարընտա սաթըլըր, քէսպիլ իք Պէօբրիւ պաշընտա Իճնէճիլէրին գար-շըսընտա Նօ ։ 7 վէ 8 Մ ։ Ծամնինին էձգախանէսինտէ, վէ տէֆթէ մէրգումըն

Պէյ օղլունտա Աղա ճամիսի ծիվարընտա Յօղրու խօլտա Նօ 67 էճզախանէսինտէ սաթըլտըղը պուլունուր ։

ԻԼԱՆԱԹ

Գարա—քէօյ վէ էսկի Պալըգ բազարը խա-ֆէլէլէրինին իշիսար պու գէրէթ մէձլիսի Պէլէտին գարարը իգթիգասընտան պուլուն-մուշ օլմաղը իլէ մահր հալին երկիլմի ալ-թընճը ուլը կիւնիւ միւնադասալէրի իճրա գըլընաճաղը մազթուէն իշտասընը տէր խա-ֆէյէ Թալէպ օլանլէր սաաթ ալթը գարար-լէրինտէ տայիրէյի սախաէ գօնագընտա պու-լունմալէրի վէ պունտա տայիր մախիմաթը լաղըմէ ալմալէրի իչին էվվէլճէ տայիրէյի մէզպուրէ միւհէնտիսխանէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր ։

Տայիրէյի Պէլէտիյէյի սաթիսէ

21 մարտ 2 նիսան 1868

Բէյիա	Սըր քեաթիպի
տայիրէյի սաթիսէ	Տայիրէյի մէզքիւր
Ալէ	Յ ։ Գ ։ Կ․․․

ՎԻԷՆՆԱ ՎԷ ՐՈՒՍԻԱ ԲԻԱՆԳՕԼԱՐԸ

Վիէննանըն հէր նէվի բիանգօ ագսիօն-լարը վէ բրօմէսլէրի Գալաթատա Գօմէսի-օն խանը գարշուսունտա Նօ ։ 16 սար-րաֆ Ճանէթօ տուքքեանընտա ֆիրուխթ օլունմագտա տըր ։

Մէրգում Մ ։ Ճ ․․․ հիչ պիր քիմսէ իլէ չիրքէթի օլ․․․, վէ սաթտըղը պի-լէթլէր ․․․ ․․․ օրմայաճաղը Թէլ-մին գըլընըր․․․ ․․․ պիր նէչէի պէյ-գա միւհիր պաս․․․ տըր ։

1864 սէնէսի ․․․ բիանգօսու պու սէֆէր ալաֆրանգա ապրիլ 13 տէ Վիէննա տա չէքիլէճէք գազանձ 900 պիլէթտէն, իք չըգանը 220 պին ֆիօրին, իքինճի 15 պին, իւչիւնճիւ 10 պին, 4 5, 6 ընճը 5 էր պին 7, 8 վէ 9 ունճու իքիշէր պին ֆի-օրին գազանտըրմագտան սօնրա 6 պիլէթ, պի-նէր, 15 պիլէթ 500 էր 30 պիլէթ 400 էր վէ 840 պիլէթ տախի 150 չէր ֆիօրին գա զանաճագլար տըր ։

Բրօմէսլէրին ֆիաթը 30 ղուրուշ տուր ։

Քէզալիք պու մահէլլտէ Ռուսիանըն պի-րինճի վէ իքինճի իսթիգրազլարը բիանգօ-սունուն պիլէթլէրի ֆիրուխթ օլունուր ։ պունլարըն սէնէվի 1/6 տէ 5 ֆայիզի օլուպ վէ իքի սէֆա չէքիլիր ։

Պիրինճի Նօ ։ գազանձսըզ 200 պին, իքինճի 75 պին, սայիրէլէրի հա քէզա 40 պին ։ 25 պին ։ 10 պին ։ 8 պին ։ 5 պին վէ 500 գարադան գազանաճագլար տըր ։

ՎԻԷՆՆԱ ԲԻԱՆԳՕՍՈՒ

Ավուսթրիա տէվլէթի ֆէխիմէսի Թա-րաֆընտան Թէէմին օլունմուշ Վիէննա-տա պուլունան բիանգօլարըն էվէլքի «Լօթ» վէ կէրէք «Բրօմէս» Թասլիր օլունան պիլէթլէրտէն Տէր-սաատէթտէ Գալատա ճատտէսինտա Գարաձանլը օղլու սօգագընտա Նօ ։ 26 Գարապէտեան Ար-կիրտէցի ազանըն տիւքեանընտա ֆի-րուխթ օլունուր ։

Իշպու ալաֆրանգա ապրիլ 1 տէ Վի-էննատա չէքիլէճէք օլան «Քրէտիթ անշ-թալթ» բիանգօսու 1700 քիշի գազա-նաճագ օլուպ, իլք չէքիլէն Նօ 200,000 վէ էն ախըրը 165 ֆիօրին գազանա-ճագ տըր ։

Բրօմէս ֆիաթը 35 ղուրուշ տուր սաթ աճչէ իլէ ։

Մէրգում Արկիրտէցի ազա տիւքեանը-նըտա սաթըլըր պիլէթլէրի քէնտուսի Վիէննատան տօղրուտան կէթիրթմիշ օլ-տուղունտան, սախտէ սաթըլըլարտան փարա վէ Թէէմին իմամ իւգրէ քէնտի միւհրի մախսուսու իլէ Թէմհիր իտէճէք տիր ։

Պունլարըն չիքիլտիւ մալումաթ խուլասալարը տիւքեանըտ մէզքիւ-րէ պուլունմալէրի իչին խաւալէ իլան օլունուր ։

Իսթիհարըն գարշըսընտա տէնիզ դիրէյր Ճանփոլտէ Ա ։ Մանուէլեան վէ Գ ։ Պէյլէրեան գարտաշլարըն էէնի ասմըշ օլտուղլարը մաղազատա գարֆի-գա, չէքէր, գահվէ, ճայ, Ամէրիգան կազը վէ սայիրէ պայէթ ուճուզ ֆիաթէ

սաթըլմագտա օլտուղու իլան գըլընըր ։

Ձարշուլի բէդիրդէ Գօլլագձըզար պազար նամ ճատտէտէ փափագրար ու-ղլըտա, սարրաֆըն գարշուլընտա 184 նումէրօ իլէ մուրագգամ Թօհաֆ-ճը տիւքեանընտա, հէր ճինս Թօհա-ֆիյէ, վէ քէթէն կէօմլէկ, չօրապ, վէ սայիրէ պէնզէ իշէն էէնի մօտա չէմպէր-լէր, վէ սաալըգ վէ ճէչ իւգրէ, ֆէս վէ բլիւսիւլ էնուակս ճինսուէն օլարագ, էսքի Թէքրէէն վէ էուզմէսան պալօթօ-մախամաղը, վէ չակէթ պօզուլուր վէ էքէլէնիր իսէ, կէրիյէ պու իթմէք դավ-լէթէ, նիհայէթ միւ․թէրիմիլէ խօշ-նուտ իտէճէք տէրէճէտէ չալըշըլըպ ֆէս-տէն ճանսա միւհիմ խաթէլիքլիքլ, վէ հէր ֆէս իչինտէ տուքքեանը մէզքիւ-րըն մարգասը պուլունաճաղը իլան օ-լունուր ։

ԿՐՕՆԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՉԷ

Է ։ Տ ։ Վ․․․ ․․․ ․․․

Այս 59 երես բաղկացեալ եւ Արամ-եան տպարանը տպուած տետրակ մ'է ։ որ կրօնափոխութիւնը կը պարսաւէ եւ եկեղեցական բարեկարգութիւնը օրինաւոր եւ կարեւոր կը հրատարակէ ։

Երա ժամանէն տէ ֆիլօրի դէմ Նօ ։ 187 թիւ թ․․․ խանութը կը ծախուի ։

Գին 3 ղուրուշ ։

ՍՈՒՏ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԵԱՆՆ Ո Ի ԻՐ ՄՈԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Առիկա 66 երես բաղկացեալ տետ-րակ մ'է, զոր երբեմն պատասխան ընդ-դէմ յայտարարութեան Լուսաւորչեան ընկերութեան, հեղինակած է տրժ տէր Սահակ քահանայ տէր Սարգիսեան։ Գին երեք ղուրուշ կը ծախուի ամէն Հայ գրավաճառաց խանութներ ։

ՅՈՎՀԱՆՆԱ Տ'ԱՐԿ

ԿԱՄ

ՕՐԼԷԱՆԻ ՕՐԻՈՐԴԸ

Վէպ․․․․ ․․․․․ ․․․․

Թարգմանեաց

ԿԱՐԱՊԵՏ Գ ։ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ

Այս 178 երես բաղկացեալ գիրք եւ կարդալու արժան ողբերգութիւն մը է, գին 7 ղուրուշ ։

Կը ծախուի ամէն գրավաճառաց խա-նութը, եւ Բերա Ա ։ Ի ։ Վ․․․ գրա-տունը մեծ փողոց թիւ 323 ։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հրատարակութիւն Թշուառաց

ՎԻԿԹՕՐ ՀԻՒԿՕՅԻ

Թ Շ Ո Ւ Ա Ռ Ն Ե Ր Ը

Է Զ Մ Ի Ջ Է Ր Ա Պ Է Ը

Տ․․․ ․․․․․ ․․․․․

Տպագրութիւն Տէտէեան Զմիւռնիա ։

Բաժանորդագրութիւն հրատարակուելէ առաջ, կանխիկ 125 դրշ ։

Բաժանորդագրութիւն հրատարակելու սկսելէ ետքը, կանխիկ 150 դրշ ։

Բաժանորդագրութիւն ամբողջ գործը հրատարակուելէ ետքը 180 դրշ ։

Բաժանորդագրութեան տեղերն են Իզ-միր, Տէտէեան տպագրատունը, Տէտէեանց վաճառատունը եւ Պ ։ Զիլինկիրեանին գրա-տունը ։ Պօլիս, Տէտէեանց վաճառատունը Գումրու խան թիւ 11, եւ Մանզումէ օ-րագրին գրատունը ։

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ ։ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԵՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԽԱՆԷՍԻՆՏԷ
ՊԷՅ ՕՂԼՈՒՆՏԱ ՏՕՂՐՈՒ ԽՕԼՏԱ, ՃՕԹՕԿՐԱՖ ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ
ՖԻՐԱՏԷՐԼԷՐ ՏԱՐՀԱՆԷՍԻ ՆՈՒՄԷՐՕ 467 ։